

A változások éve

Az Európa Tanács Kongresszusa az állampolgárok igényeihez közelítene

Az Európa Tanácson belül működő Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa márciusban tartotta 18. plenáris ülését Strasbourgban. A kongresszuson megtárgyalták a helyi és a regionális önkormányzatok szerepét az emberi jogok érvényesítésében és a jó helyi és regionális önkormányzatról szóló Utrechti Nyilatkozatot. Magyarországot a tanácskozáson Borbély István delegációvezető, a kongresszus alelnöke, Polgárdi polgármestere; Illés György, Pilisszentlászló polgármestere; Bene Klára, Felsődobosza polgármestere és Horváth Gézné, Magyar-mecske polgármestere képviselte.

Ian Micaleff, a kongresszus elnöke bevezetőjében elmondta, hogy ez az év a változások éve lesz, az Európa Tanács és a kongresszus munkájának is jobban meg kell felelnie az állampolgárok elvárásainak.

Az elnök felhívta társai figyelmét arra, hogy a helyi demokrácia nem egy konstans dolog, hanem egy folyamat, amit ápolni és fejleszteni kell. Az állampolgárok igényei is időről időre változnak, és a helyi és a regionális önkormányzatoknak meg kell találniuk a megfelelő válaszokat az új kihívásokra.

A megújulási folyamat részeként azokra a módszerekre koncentrálnak, amelyekkel hatékonyabban elérhetik céljaikat – hangsúlyozta az elnök. Így például 2010-ben 15 monitoring-látogatást terveznek. Megfigyelőként lesznek jelen a helyi választásokon, mégpedig hatékonyabban, célzottabban, mint korábban. Nem lesz könnyű feladat, hiszen a mostani megfigyeléseket is egyre szenvedélyesebb válaszokkal illetik a központi kormányzatok.

A demokrácia érvényesülését évek óta vizsgálja az Európa Tanács Kongresszusa, amelynek stratégiai kérdéseiről szintén tárgyalt az elnökség az ülésszak alatt. Konkrét negatív tapasztalatokból kiindulva *Borbély István*, a kongresszus alelnöke javasolta, hogy a monitoring-delegáció tagja ne lehessen olyan állam képviselője, amelynek a múltban vagy a jelenben konfliktusa volt vagy van a megfigyelt országgal. Ez alól egy kivételt tenne, ha az adott ország saját maga kéri a másik államból a képviselést.

Főtítkárválasztás

Hosszas és vitatott folyamat zárult le a kongresszus új főtítkárának megválasztásával, akinek személye, teljesítménye különösen fontos az Európa Tanács intézményi struktúrájának reformja közepén. Az elnökség három jelöltet állított a főtítkári posztra: *Antonella Cagnolait*, az előző főtítkárt, *Ulrich Bohner* helyettesét, a holland *Leo Platvoet*-t és az osztrák *Andreas Kiefert*. A leadott szavazatok alig kevesebb mint

felét *Andreas Kiefer* kapta, így az 53 éves jogot végzett politikus lett a kongresszus új főtítkára. Az Európa Tanács főtítkára, *Thorbjørn Jagland* miután gratulált új munkatársának, elmondta, hogy minden demokráciának fontos része a helyi és a regionális szintű demokrácia érvényesülése. A kongresszus szerepe többek között azért is fontos, mert különleges és teljesen közvetlen a kapcsolat a tagok és az állampolgárok között.

A kongresszus szerepe többek között azért is fontos, mert különleges és teljesen közvetlen a kapcsolat a tagok és az állampolgárok között.

Koppenhága után

A plenáris ülészak egyik kiemelt témája volt az éghajlatváltozás elleni küzdelem. Az önkormányzatok szerepét növeli, hogy a tavalyi koppenhágai klímavédelmi csúcskonferencián az államok nem tudtak áttörést elérni, így a városoknak és régióknak vállalniuk kell a kihívást, össze kell fogniuk. Rajtuk múlik, hogy a kormányokat 2010 decemberére, a Mexikóban tartandó konferenciáig meggyőzzék az új irányelv elfogadásáról. *Klaus Bondam*, Koppenhága alpol-

gármestere is részt vett a vitában, és kifejtette, hogy a világon számos önkormányzat elkötelezte már magát a környezetszennyezés csökkentése mellett. Üdvözölte a kongresszust Amerikából a minnesotai Burnsvillei polgármestere is, aki 1016 amerikai polgármester nevében biztosította támogatásáról az európai önkormányzatokat az éghajlatváltozás elleni küzdelemben.

A kongresszus határozatában hangsúlyozta az önkormányzatok vezető szerepét a stratégia elfogadásában és a globális felmelegedés elleni küzdelemben. A kormányzatoknak szóló ajánlásában pedig felhívta a nemzeti kormányok figyelmét arra, hogy hivatalosan is ismerjék el az önkormányzatok szerepét a klímaváltozás ügyének tárgyalásában. *(További részletek a következő internet-címen érhetők el: www.coe.int/demoweeek)*

Egyenlő politikai képviseletet mindkét nem képviselőinek

A kongresszus megállapította, hogy a nők és a férfiak egyenlő esélyeinek érvényesülésében még számos gátló tényező van a helyi és a regionális politikában. A határozat és ajánlás kiemeli, hogy az emberi alapjogok közé tartozik a nők és férfiak esélyegyenlősége. A kongresszus elhatározta, hogy amint lehetséges, a jelenleg érvényben levő 30 százalékos helyett 40-re emeli a nemzeti delegációkra ajánlott arányt. A kongresszus arról is döntött, hogy felhívja a kormányzatok figyelmét azon tevékenységek támogatására, amelyek a nőket segítik és ösztönzik a közéletben való részvételre.

Azerbajdzsáni tapasztalatok

Nagy vitát váltott ki, és a konkrét eseten túlmutató tanulságokkal szolgált a tavaly decemberi azerbajdzsáni választási megfigyelések eredménye, értékelése. Bár technikailag jól megszervezett, nyugodt hangulatban zajló önkormányzati választás volt, kétségek támadtak a regisztrációs folyamattal és a szavazatszámolással kapcsolatban. A kongresszus a jelentésében kitért a plurális demokrácia alacsony szintjére, és annak ajánlására, hogy szélesebb körben álljanak mindenki rendelkezésére a nyilvánosság eszközei, és csökkenjen a letartóztatott újságírók száma. Borbély István alelnök, aki maga is részt vett a választásokat megfigyelő önkormányzati delegációban, figyelmeztetett: a kongresszus nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy Azerbajdzsánban mélyen gyökerező kulturális különbségek vannak az európai demokráciákkal összehasonlítva, amelyeket egy fiatal, demokratikus hagyományokkal nem rendelkező országban csak idővel és fokozatosan lehet csökkenteni, mindazonáltal nagyon kedvező folyamatok elindulását észlelte az országban. A kongresszus arról döntött, hogy Azerbajdzsánnak felajánlja segítségét a reformok végrehajtásában azért, hogy az önkormányzatok nagyobb pénzügyi autonómiával rendelkezzenek, és előkészítsék, hogy a főváros, Baku élére eztán ne kinevezéssel, hanem választással kerüljön polgármester.

Az emberi jogok érvényesülése

Az emberi jogok védelme a kormányzás minden szintjén felelősséget ruház a hatóságokra, azonban a

régiók és a városok szerepe kiemelkedően fontos, mivel ezek vannak a legközelebb az állampolgárok mindennapi életéhez. Ezért megfelelő struktúrákat és folyamatokat kell kialakítani az emberi jogok érvényesülésének ellenőrzésére és támogatására.

A kongresszus tagjai meggyeztek abban, hogy az Európa Tanács az információáramlás biztosításával, a jó példák összegyűjtésével és terjesztésével, valamint a figyelem felhívásával hatékony segítséget nyújthat az önkormányzatoknak. Számos eszköz segítheti az önkormányzatoknál az emberi jogok érvényesülésének ellenőrzését, mint például indikátorok kidolgozása az emberi jogok érvényesüléséről, akciótervek összeállítása, független panasztestületek felállítása helyi és regionális szinten, képzés biztosítása a helyi képviselőknek és a hivatalnokoknak az emberi jogokról, a közszolgáltatások elérhetőségének biztosítása egyenlő módon, és azok minőségi ellenőrzése.

Az ajánlásban a kongresszus tagjai arra kérték a nemzeti kormányokat, hogy ösztönözzék és támogassák a helyi és regionális szintű tevékenységeket az emberi jogokkal kapcsolatosan, különösen a monitoring és a rendszerszerű végrehajtás területén.

Jobbra Bene Klára, Felsőöbbsza polgármestere